

Läkemedel i kommunala särskilda boenden, LSS-boenden och i hemsjukvård i ordinärt boende: Generell behandlingsanvisning

Följande arbetsgrupp har uppdaterat dokumentet:

- Carina Lohm Isberg, MAS Motala kommun,
- Ermioni Coxidou, MAS Norrköpings kommun,
- Hanna Bergkvist, MAS Mjölby kommun,
- Christina Fischer, distriktsläkare ordf Läkemedelskommittén
- Anna Britta Hjelmfors, apotekare klinisk farmakologi.

Generell behandlingsanvisning

För Östergötlands kommuners sjuksköterskor med tjänstgöring i särskilda boenden, LSS-boenden samt i hemsjukvård i ordinärt boende.

Denna anvisning får inte ses som en generell ”vid behovsordination”, utan för varje enskild patient skall läkemedel ”vid behovsordineras” för *förväntade/eller återkommande sjukdomstillstånd*.

Alla situationer kan dock inte förutses för varje enskild patient och i sådana situationer får, för vården ansvarig kommunal sjuksköterska, ge läkemedel enligt denna generella behandlingsanvisning utan föregående kontakt med läkare.

Observera att behandlingsanvisningarna gäller *vuxna patienter* om inte annat anges. Läkemedlen beställs via regionens beställningssystem Unit4 ERP.

Indikation/ situation/ dosering	Läkemedel/ försiktighet/ kontrollera kontraindikation i FASS (nedan endast vissa kontraindikationer medtagna)
Allergi - Lättare allergiska reaktioner och klåda T. Desloratadin 5 mg 1 tablett högst 2 gånger innan läkarkontakt.	T. Desloratadin 5 mg munsönderfallande eller vanlig tablett
Allergi - Svårare allergisk reaktion (även vid blodtransfusion) lindrig andnöd, kallsvett, illamående, urtikaria (ev. prodromalsymptom till anafylaxi). 1. T. Desloratadin 5 mg 1-2 tabletter 2. T. Betapred 0.5 mg 10 tabletter Tabletterna löses i vatten. 3. Inj. Jext 300 mikrog alternativt inj. EpiPen 300 mikrog intramuskulärt Upprepa dosen efter 10-15 min vid behov.	T. Desloratadin 5 mg munsönderfallande T. Betapred 0.5 mg Inj. Jext 300 mikrog Inj. EpiPen 300 mikrog

<p>Kontrollera blodtryck. Ordna en väl fungerande venväg.</p> <p>Vid behov tillkalla ambulans.</p>	
<p>Anafylaktisk chock Tänk på fria luftvägar och höj patientens ben samt ordna en väl fungerande venväg. Tillkalla ambulans.</p> <p>1. Inj. Jext 300 mikrog alternativt inj. EpiPen 300 mikrog intramuskulärt Upprepa efter 10-15 min vid behov. Kontrollera blodtryck.</p> <p>2. Inj. Betapred 4 mg/ml 2 ml intravenöst.</p> <p>3. T. Desloratadin 5 mg 2 tabletter</p>	<p>Inj. Jext 300 mikrog Inj. EpiPen 300 mikrog</p> <p>Inj. Betapred 4 mg/ml</p> <p>T. Desloratadin 5 mg munsönderfallande</p>
<p>Bröstmärta-misstänkt kärlkramp-misstänkt hjärtinfarkt</p> <p>Vid akuta bröstsmärtor av kärlkrampstyp bör nitroglycerin ges sublingualt Sp. Glytrin/nitrolingual 0,4 mg/dos 1-2 sprayningar</p> <p><u>Om patienten inte är i terminalt skede och palliativ vård gäller, och denne är allmänpåverkad och/eller smärtorna inte klart förbättras inom 15 min trots upprepad nitroglycerintillförsel högst 3 gånger, bör som regel ambulans larmas, och även</u> T. Acetylsalicylsyra 75 mg 4 tabl ges.</p> <p>Upprepa vid behov nitroglycerintillförsel.</p> <p><u>Vid svår smärta ges:</u> Inj. Morfin 1 mg/ml 2,5-5 ml ges intravenöst (1 ml Morfin 10 mg/ml spädes med 9 ml NaCl till totalt 10 ml lösning.)</p> <p>Alternativt om nål ej går att sätta: Inj. Morfin 10 mg/ml 0,5 ml subcutant</p> <p><u>Vid svår dyspne ges:</u> Inj Furix 10 mg/ml 4 ml intravenöst (alternativt intramuskulärt om nål inte går att sätta).</p>	<p>Sp. Glytrin 0,4 mg/dos Sp. Nitrolingual 0,4 mg/dos</p> <p><u>Kontraindikation:</u> Impotensläkemedel (Viagra, sildenafil, Cialis, tadalafil) senaste 24 timmarna</p> <p>T. Acetylsalicylsyra 75 mg <u>Kontraindikation:</u> ASA överkänslighet</p> <p>Inj. Morfin 10 mg/ml+ Natriumklorid 9 mg/ml för spädning</p> <p><u>Kontraindikation:</u> Andningsdepression, sekretstagnation, akut leversjukdom</p> <p>Inj. Furix 10 mg/ml</p>

<p>Läkare kontaktas snarast.</p>	
<p>Diarré Vid akut påkommen diarré, där bakomliggande svårare sjukdom kan uteslutas, kan tillfällig behandling på börjas med K. Loperamid 2 kapslar initialt, sedan 1 kapsel efter diarré, högst 6 kapslar/ dygn i högst 3 dygn innan läkarkontakt.</p>	<p>K. Loperamid 2 mg <u>Kontraindikation</u> Ulcerös kolit, risk för ileus</p>
<p>Epileptiska krampanfall Vid medvetandesänkning med generella kramper får läkemedel ges och kontakt skall tas med läkare snarast därefter oavsett effekt av läkemedlet. Diazepam rektalklysma 5 mg rektalt 1-2 stycken.</p>	<p>Diazepam rektalklysma 5 mg <u>Kontraindikation:</u> Sömnapné</p>
<p>Feber Vid feber i samband med virusinfektion (övre luftvägsinfektion och influensa) får läkemedel ges. Vid vikt > 40 kg och normal njurfunktion: T. Alvedon 500 mg 1- 2 tabletter högst 6 tabletter/ dygn, alternativt S. Paracetamol 1 g 1 stolpiller högst 3 stolpiller/ dygn eller S. Paracetamol 500 mg 1-2 stolpiller, max 6 per dag. Vid nedsatt njurfunktion: Maximalt 500 mg 1 tablett/supp 3-4 gånger dagligen Högst fem dygn innan läkare kontaktas.</p>	<p>T. Alvedon 500 mg S. Paracetamol 500 mg och 1 g <u>Kontraindikation:</u> Grav leverskada</p>
<p>Fraktur – stark misstanke T. Morfin 10 mg 1 tablett i väntan på ambulans. <u>Vid svår smärta ges:</u> Inj. Morfin 1 mg/ml 2,5-5 ml ges intravenöst (1 ml Morfin 10 mg/ml spädes med 9 ml NaCl till totalt 10 ml lösning.) Alternativt om nål ej går att sätta: Inj. Morfin 10 mg/ml 0,5 ml subcutant</p>	<p>T. Morfin 10 mg Inj. Morfin 10 mg/ml + Natriumklorid 9 mg/ml för spädning <u>Kontraindikation:</u> Andningsdepression, sekretstagnation, akut leversjukdom</p>

<p>Förstoppning-akut Vid förstoppningssymtom utan andra gastrointestinala symtom som buksmärter, kräkningar, etc, kan läkemedel ges. Anamnes avgör val av preparat.</p> <p>Rektallösning Microlax 5 ml vid högst 2 tillfällen. Rektallösning Klyx 120 ml vid högst 2 tillfällen. Dr. Laxoberal 7,5 mg/ml 10 droppar högst en gång. Pu. Movicol 1 påse högst 3 gånger.</p>	<p>Rektallösn. Microlax Klyxma Klyx Dr. Laxoberal Pu. Movicol</p>
<p>Halsbränna Vid halsbränna, utan magsmärta, får läkemedel ges i högst fem dygn i följd innan läkare kontaktas.</p> <p>Tuggtablett Novaluzid 1-2 tuggtabletter vid behov.</p>	<p>Tuggtablett Novaluzid</p>
<p>Illamående Vid tillfälligt illamående får läkemedel ges i högst tre dygn innan läkare kontaktas. T. Postafen 25 mg 1 tablett 2 gånger/dygn</p>	<p>T. Postafen 25 mg <u>Kontraindikation:</u> Nedsatt leverfunktion</p>
<p>Insulinkänning/insulincoma/hypoglykemi Vid misstanke om hypoglykemi hos patient med insulin- eller SU-behandlad* diabetes får läkemedel ges efter kontroll av P-glukos** när peroral tillförsel inte är möjlig.</p> <p>Inj. Glukos 300 mg/ml 30 ml intravenöst, OBS! Sätt grov nål då glukos är kärlretande. alternativt Inj. Glucagon (endosspruta) 1mg subcutant eller intramuskulärt OBS! Effekten inträder efter ca 10 min och är relativt kortvarig.</p> <p>Läkare kontaktas snarast för diskussion kring fortsatt handläggning.</p>	<p>*SU-preparat: Glimepirid ** Symtom i regel först vid glukos under 3,5, medvetslöshet ovanligt vid glukos över 2,5)</p> <p>Inj.lösn. Glukos 300 mg/ml Inj. lösn. Glucagon (endosspruta) 1mg <u>Kontraindikation för Glucagon:</u> Feokromocytom</p>

<p>Kateterbyte Vid byte av KAD</p>	<p>Xylocain gel 2% Sterilt vatten</p>
<p>Lungödem I svåra fall då behandling måste påbörjas innan läkarkontakt.</p> <p>Inj. Furix 10 mg/ml 4ml intravenöst (alternativt intramuskulärt om nål inte går att sätta).</p> <p>Inj. Morfin 1 mg/ml 2,5-5 ml ges intravenöst. (1 ml Morfin 10 mg/ml spädes med 9 ml NaCl till totalt 10 ml lösning.)</p> <p>Alternativt om nål ej går att sätta: Inj. Morfin 10 mg/ml 0,5 ml subcutant.</p> <p>Sp. Glytrin/Nitrolingual 0,4 mg/dos 1-2 sprayningar. 1-2 sprayningar upprepas efter 15 minuter vid behov. Obs! Kontrollera blodtrycket!</p> <p>Syrgas – om tillgängligt vid saturation under 94% (vid samtidig KOL: under 90%) (2-3 l/min; vid KOL högst 1 l/min)</p> <p>Läkare kontaktas snarast för diskussion kring fortsatt handläggning.</p>	<p>Inj. Furix 10 mg/ml</p> <p>Inj Morfin 10 mg/ml + Natriumklorid 9 mg/ml för spädning</p> <p><u>Kontraindikation:</u> Andningsdepression, sekretstagnation, akut leversjukdom</p> <p>Sp. Glytrin 0,4 mg/dos Sp. Nitrolingual 0,4 mg/dos</p> <p><u>Kontraindikation:</u> Impotensläkemedel (Viagra, sildenafil, Cialis, tadalafil) senaste 24 timmarna</p> <p>Syrgas på grimma</p>
<p>Oro Tillfällig oro där sjuksköterska inte har anledning att misstänka akut bakomliggande somatisk sjukdom. T Oxascand 5 mg 1 tablett högst 3 ggr/ dygn.</p> <p>Om oron inte dämpas ska läkare kontaktas. Får ges i högst ett dygn.</p>	<p>T Oxascand 5 mg</p> <p><u>Kontraindikation:</u> Sömnapné</p>
<p>Smärta Tillfällig värk, ex huvudvärk eller ryggvärk där sjuksköterska inte har anledning att misstänka annan allvarlig bakomliggande sjukdom.</p> <p>Vid vikt > 40 kg och normal njurfunktion: T. Alvedon 500 mg 1- 2 tabletter högst 6 tabletter/ dygn, alternativt S. Paracetamol 1 g 1 stolpiller högst 3</p>	<p>T. Alvedon 500 mg</p> <p>S. Paracetamol 500 mg och 1g</p>

<p>stolpiller/ dygn eller S. Paracetamol 500 mg 1-2 stolpiller, max 6 per dag. Vid nedsatt njurfunktion: Maximalt 500 mg 1 tablett/supp 3-4 gånger dagligen</p> <p>Vid utebliven effekt av läkemedlet ska läkar-kontakt tas. Får ges i högst fem dygn vid god effekt.</p>	<p><u>Kontraindikation:</u> Grav leverskada</p>
<p>Svampinfektion Vid akut uppträdande /försämring av hudsvampinfektion av typisk utseende kan behandling påbörjas innan läkarkontakt. Kr. Cortimyk smörjes 2 gånger dagligen i högst fem dagar innan läkarkontakt.</p> <p>Vid svampinfektion i munhåla och svalg. Oral lös. Nystatin 1 ml 4 gånger dagligen i högst 5 dagar innan läkarkontakt.</p>	<p>Kr. Cortimyk</p> <p>Oral lösning Nystatin 100 000 IE/ml</p>
<p>Sömnsvårigheter Vid insomningssvårigheter T. Zopiklon 5 mg 1 tablett i samband med sänggåendet. Får upprepas under högst fem dygn.</p>	<p>T. Zopiklon 5 mg <u>Kontraindikation:</u> Grav leversvikt, sömnnapné, myastenia gravis, andningssvikt</p>
<p>Ögoninfektion Vid akut påkommen infektion med sekretion i ögat/ögonen kan läkemedel ges EFTER två dygns symptom.</p> <p>Fucithalmic ögonsalva, 1 droppe 2 gånger dagligen alternativt (vid restnotering av fucithalmic) Kloramfenikol ögonsalva 1 cm appliceras 3-5 gånger dagligen alternativt Kloramfenikol ögondroppar 1 droppe 6-8 gånger dagligen.</p> <p>Om utebliven effekt efter tre dygn ska läkare kontaktas.</p>	<p>Ögonsalva Fucithalmic 1%</p> <p>Ögonsalva Kloramfenikol 10 mg/g</p> <p>Ögondroppar Kloramfenikol 5 mg/ml</p>